

Private barnehagers bruk av tilskudd og foreldrebetaling

TOLKNINGSUTTALELSE 30.10.2014

Offentlige tilskudd og foreldrebetaling skal komme barna i barnehagen til gode. Barnehagen kan likevel ha et rimelig årsresultat. Det innebærer at private barnehager plikter å bruke det offentlige tilskuddet og foreldrebetalingen i tråd med krav om relevante kostnader, om markedsmessige vilkår i handel med nærstående og om nivå på personalkostnader.

Gjelder

- [Barnehageloven - § 7. Krav til barnehagens virksomhet](#)
- [Barnehageloven - § 21. Virkeområde og formål](#)
- [Barnehageloven - § 22. Definisjoner](#)
- [Barnehageloven - § 23. Krav til bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling i private barnehager](#)
- [Barnehageloven - § 53 Kommunens tilsyn med barnehagene](#)

Private barnehager skal bruke det offentlige tilskuddet og foreldrebetalingen i tråd med reglene i barnehageloven § 14a. Her finner du informasjon om kravene, kommunens rolle

som barnehagemyndighet og hva som gjelder for kommuner som ikke har egne tilsvarende barnehager.

Krav til bruk av tilskudd og foreldrebetaling

Offentlige tilskudd og foreldrebetaling skal komme barna i barnehagen til gode. Barnehagen kan likevel ha et rimelig årsresultat. Det innebærer at private barnehager plikter å bruke det offentlige tilskuddet og foreldrebetalingen i tråd med følgende tre vilkår.

Krav om relevante kostnader

Barnehagen kan bare belastes kostnader som direkte vedrører godkjent drift av barnehagen.

Krav om markedsmessige vilkår i handel med nærstående

Barnehagen kan ikke overfor eier foreta transaksjoner og belastes kostnader på vilkår eller med beløp som avviker fra eller overstiger det som ville vært fastsatt mellom uavhengige parter. Det samme gjelder overfor eiers nærstående eller selskap i samme konsern.

Krav om nivå på personalkostnader

Barnehagen kan ikke ha vesentlig lavere personalkostnad per heltidsplass enn det som er vanlig i tilsvarende kommunale barnehager.

Kravene følger av barnehageloven § 14a første ledd bokstav a, b og c.

Kommunen som barnehagemyndighet

Kommunen som barnehagemyndighet skal påse at både de kommunale og private barnehagene i kommunen drives i samsvar med gjeldende regelverk, jf. barnehageloven § 8. Kommunen er også tilsynsmyndighet, jf. § 16.

Private barnehager leverer hvert år resultatregnskapsskjema i BASIL. Opplysningene i skjemaet legger til rette for at kommunen kan kontrollere om bruken av tilskudd og foreldrebetaling er i tråd med lovens krav, for eksempel ved å føre tilsyn. Hvis kommunen

oppdager at barnehagen har brutt kravene i barnehageloven § 14a eller økonomiforskriften, kan kommunen holde tilbake, redusere eller kreve tilbakebetalt tilskudd i tråd med § 16a.

Nasjonale tall for kontroll av kravet til personalkostnader

Barnehagen kan ikke ha vesentlig lavere personalkostnad per heltidsplass enn det som er vanlig i tilsvarende kommunale barnehager, jf. barnehageloven § 14 a første ledd bokstav c. Kommunen som foretar denne vurderingen, må gjøre en konkret sammenligning av den private barnehagens personalkostnader per heltidsplass med personalkostnadene per heltidsplass i kommunens egne barnehager av samme type (ordinær barnehage, familiebarnehage, åpen barnehage). I en vurdering av en privat barnehages personalkostnader i 2013 sammenligner kommunen kostnadene med kommunens egne gjennomsnittlige personalkostnader i tilsvarende kommunale barnehager samme år.

Kommuner som ikke har egne barnehager av samme type som den private barnehagen, må i vurderingen av kravet i bokstav c bruke tallmaterialet som ligger til grunn for beregning av nasjonale satser, som sammenligningsgrunnlag. Telemarksforsking har i notatet «personalkostnader pr. plass i barnehagen, 2013» estimert de gjennomsnittlige personalkostnadene per heltidsplass i 2013.

Personalkostnader pr. aldersjusterte heltidsplass i ordinære og familiebarnehager, 2013

	Kroner pr. heltidsplass
Ordinære barnehager	100 852
Familiebarnehager	120 512

Personalkostnader pr. plass i åpne barnehager, 2013

	Kroner pr. plass
Åpne barnehager, mindre enn 16 timers åpningstid	10 967
Åpne barnehager, 16 timers eller lengre åpningstid	20 532

Telemarksforsking peker i sitt notat på flere momenter som kommunen bør ta hensyn til i en vurdering av personalkostnader per plass:

Organisering av drift

Barnehager kan organisere driften ulik og barnehager som kjøper tjenester som f.eks. vaktmester- eller rengjøringstjenester eksternt vil ha lavere personalkostnader enn ellers like barnehager.

Barn med særskilt tilrettelegging

Antallet barn med behov for særskilt tilrettelegging vil variere mellom barnehagene og vil kunne medføre variasjon i personalkostnadene.

Eiers arbeid i barnehagen

Dersom eier selv arbeider i barnehagen og tar ut kompensasjon gjennom barnehagens overskudd, vil personalkostnadene være kunstig lave. Hvis eier tar ut lønn som ordinær personalkostnad bør det også vurderes om det bør justeres for dette, da høy lønn til eier eller eiers nærstående vil kunne dekke over lav lønn til de øvrige ansatte i barnehagen.

Andre forhold

Punktene over er ikke en uttømmende liste og kommunen bør nøye vurdere om det er andre lokale forhold som påvirker personalkostnadene i de private barnehagene. Direktoratet viser her til Kunnskapsdepartementets omtale av kravet til personalkostnad i lovforarbeidene Prop. 98 L (2011-2012).

Vedlegg

- Kostnader i barnehager i 2013 og nasjonale satser for 2016
- Kostnader i barnehager i 2012 og nasjonale satser for 2014
- Telemarksforskings rapport, TF-notat nr. 37/2014